

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในปัจจุบันระบบสวัสดิการสังคมของประเทศไทยถูกบริหารจัดการโดยองค์ภาครัฐในรูปแบบของนโยบาย โครงการ และกิจกรรมที่เน้นความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเป็นหลัก เช่น กลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มบุคคลไร้ที่พึ่ง เป็นต้น ซึ่งระบบสวัสดิการดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงตามระบบการเมือง กล่าวคือ การกำหนดนโยบายสวัสดิการสังคมโดยรัฐนั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาลที่มาจากระบบการเมืองโดยกลไกของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งหากพรรคการเมืองที่ได้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายสวัสดิการสังคม อาทิ การยกเลิก หรือการให้งบประมาณสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสวัสดิการที่กลุ่มเป้าหมายเดิมและกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่พึงจะได้รับสวัสดิการสังคมจากรัฐน้อยลงหรือไม่ได้รับสวัสดิการใดๆ เลย ระบบสวัสดิการนี้จึงมีความยั่งยืนและนำไปสู่การเสริมสร้างพลังที่จะทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาและดำรงอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนสามารถพัฒนาบุคคลภายในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ประสบต่อคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยระบบสวัสดิการสังคมที่ยังคงปรากฏอยู่โดยกระบวนการบริหารจัดการจากหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก อาทิ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนผู้สูงอายุ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ โครงการช่วยเหลือครอบครัวเด็กยากจน และโครงการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

กลุ่มสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย เป็นกลุ่มสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจากกองทุนสวัสดิการชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่ละจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาให้การสนับสนุน ซึ่งการศึกษาชุมชนเบื้องต้นโดยคณะนักวิจัยพบว่า กลุ่มสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย ที่ค่อนข้างมีศักยภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งกลุ่มมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการระดับหนึ่ง แต่ยังพบปัญหา คือ กลุ่มสวัสดิการชุมชนยังไม่มีการพัฒนาเครือข่ายไปยังกลุ่มอื่นๆที่จะสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและนำไปสู่การขยายสวัสดิการให้ครอบคลุมประชาชนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความไม่เข้มแข็งของกลุ่ม ตลอดจนในกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มสวัสดิการชุมชนยังไม่มีภาคีอื่นๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม อีกทั้งยังไม่มีที่ปรึกษากลุ่มทั้งในด้านวิชาการและการบริหารจัดการ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มสวัสดิการชุมชน และพัฒนาศักยภาพเครือข่ายสวัสดิการชุมชนโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชนเทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย จะนำไปสู่การได้มาซึ่งรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายและเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มสวัสดิการชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัด

เชียงราย โดยประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และได้มาซึ่งระบบสวัสดิการชุมชนที่ยังประโยชน์แก่ชุมชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสวัสดิการชุมชนจะเครื่องมือขับเคลื่อนชุมชนได้อย่างมีพลังเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของชุมชน คือ การที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มสวัสดิการชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายสวัสดิการชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการดำเนินงาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มสวัสดิการชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองรายจังหวัดเชียงราย เพื่อนำไปสู่การแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งให้กับกลุ่มสวัสดิการชุมชน ศักยภาพเครือข่ายสวัสดิการชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา ได้แก่ เทศบาลตำบลสันทรายงาม จังหวัดเชียงราย